

به نام خداوند جان و خرد

مؤسسه ی آموزش عالی روزبه زنجان

آسیب شناسی روانی ۲

دانشجویان کارشناسی روان شناسی

مدرس: فرحناز رستمی

زمستان ۱۳۹۹ – بهار ۱۴۰۰

طبقه ی اختلال طیف
اسکیزوفرنی و سایر
اختلالات سایکوتیک

طبقه ی اختلال طیف اسکیزوفرنی در DSM-5
این طبقه شامل اختلالات زیر می باشد:

۱- اختلال اسکیزوفرنی

۲- اختلال اسکیزوافکتیو

۳- اختلال اسکیزوفرنی فرم

۴- اختلال هذیانی یا دیلوژنال

۵- اختلال روان پریشی کوتاه مدت

۶- اختلال کاتاتونیک

۷- اختلال اسکیزوتایپال

اسکیزوفرنی

اسکیزوفرنی یکی از رایج ترین اختلالات روانی به حساب می آید ولی ماهیت دقیق آن هنوز مشخص نشده است. اسکیزوفرنی علائم و نشانه های مختلفی دارد و تغییراتی در ادراک، هیجان، شناخت، تفکر و رفتار را شامل می شود.

واژه ی «اسکیزو» به معنای گسیختگی و
«فرنی» به معنای ذهن و روان است.
اسکیزوفرنی به اختلال گسیختگی
شخصیتی اشاره دارد، زیرا افکار و
احساسات فرد مبتلا به این عارضه دارای
ارتباط منطقی و معمول با یکدیگر نیستند.

اسکیزوفرنی یک اختلال سایکوتیک
است و فرد مبتلا قادر نیست تخیلات
خود را از واقعیت افتراق دهد و
بنابراین رفتاری غیر منطقی و
غیر عادی دارد.

این اختلال معمولاً قبل از ۲۵
سالگی شروع می شود، در سراسر
زندگی ادامه می یابد و افراد
متعلق به همه ی اقشار جامعه را
مبتلا می کند.

تشخیص اسکیزوفرنی به طور کامل بر
اساس سوابق بیمار و معاینه ی وضعیت
روانی او صورت می گیرد و هیچ گونه
تست آزمایشگاهی برای اسکیزوفرنی
وجود ندارد.

اولین کسانی که اسکیزوفرنی را مطالعه کردند:

بندیکت مورل: دمانس پرکوزه

امیل کراپلین: دیمنشیا پرکاکس (تغییر در

شناخت و شروع زود هنگام)

اویگن بلویلر: A های چهار گانه

Association

تداعی

Affect

عاطفه

Ambivalence

دوسو گرایی

Autism

در خودماندگی

نرخ شیوع، سیر بالینی و پیش آگهی

نرخ شیوع: حدود ۱ درصد

یک دوره ی ۵ تا ۱۰ ساله بعد از اولین بستری
در بیمارستان فقط حدود ۱۰ تا ۲۰ درصد
بیماران وضعیت خوب و حدود ۵۰ درصد
وضعیت بد دارند.

نرخ بهبود: ۱۰ تا ۶۰ درصد

بهبود نسبی: ۲۰ تا ۳۰ درصد (زندگی
کم و بیش نرمال)

عدم بهبود و نقص عملکرد تا پایان
عمر: ۴۰ تا ۶۰ درصد

هذیان

منظور از هذیان عقیده ی باطلی است که بیمار قویاً به آن ایمان دارد و نمی توان با ذکر شواهد، استدلال و مخالفت ورزیدن، آن را از بین برد. مانند «هذیان گزند و آسیب» که بیمار فکر می کند می خواهند او را بکشند.

توهم

منظور از توهم درک حسی اشتباهی است که در عالم خارج برای آن محرکی وجود ندارد. مانند توهم شنوایی که در آن بیمار صداهایی را می شنود که افراد دیگر آن صداها را نمی شنوند.

ملاک های DSM-5 برای اسکیزوفرنی

A. دو یا چند مورد از موارد زیر که هر یک برای مدت زمان قابل ملاحظه ای در طول یک دوره ی ۱ ماهه وجود دارند (یا کمتر اگر با موفقیت درمان شده باشد). حداقل یکی از اینها باید موارد ۱، ۲، یا ۳ باشد.

۱. هذیان (دیلوژن)

۲. توهم (هالوسینیشن)

۳. تفکر یا گفتار آشفته (مثل

انحراف گفتار یا گسیختگی مکرر).

۴. رفتار بسیار آشفته یا
کاتاتونیک.

۵. نشانه های منفی (کاهش ابراز
هیجانی یا بی ارادگی).

B. برای مدت زمان قابل ملاحظه ای از شروع اختلال، سطح عملکرد در یک یا چند زمینه عمده مانند کار، روابط میان فردی یا مراقبت شخصی به طور مشخصی زیر سطحی است که قبل از شروع حاصل شده است.

در صورتی که شروع اختلال در
کودکی یا نوجوانی باشد، ناتوانی در
رسیدن به سطح مورد انتظار عملکرد
میان فردی، تحصیلی، یا شغلی وجود
دارد.

C. علائم این اختلال حداقل حداقل به مدت ۶ ماه ادامه می یابند. در این دوره ی ۶ ماهه باید حداقل ۱ ماه نشانه های معیار A وجود داشته باشند (یا کمتر اگر با موفقیت درمان شده باشد).

D. احتمال این که فرد به اختلال اسکیزوافکتیو، اختلال افسردگی یا اختلال دوقطبی همراه با ویژگی های روان پریشی مبتلا باشد منتفی است.

E. این اختلال ناشی از تأثیرات
فیزیولوژیکی مواد (مثل سوء
مصرف مواد مخدر، دارو) یا
بیماری جسمانی دیگر نیست.